

Inventering av kungsörn

ÖRN-72 har i många år utfodrat örn vintertid. Vårt verksamhetsområde är västra Sverige från Småland upp till södra Dalarna. Förutom Skåne och Gotland där kungsörnen häckat under lång tid har få häckningar konstaterats i södra och mellersta Sverige. Rykten har förekommit under många år och först år 2000 kunde den första häckningen i Uppland konstateras. Året efter var det Smålands och Värmlands tur. I två av fallen upptäcktes häckningarna genom spaning efter flyktelekande kungsörnar under senvintern.

ÖRN-72 uppmanar därför enskilda och föreningar, främst i södra och mellersta Sverige, att organisera inventeringar av flyktelekande kungsörnar.

Flykteleksinventering

Den lämpligaste tidpunkten för flykteleksinventering är under februari och mars. Efter mars månads utgång upphör flykteleken helt.

Välj ut ett område där du tror att det finns förutsättningar för att kungsörn skall kunna häcka (ostört, tillgång på föda, tillgång på boträd, tidigare rapporterade observationer under häckningstid eller av flyktelekar, mm) och leta reda på en utsiktsplats med god runtomsikt. Om ni är flera grupper bör de sitta med 10-20 km avstånd från varandra. Spana efter flyktelekande och flygande örnar. Notera samtliga observationer och ange klockslag, kompassriktning, antal fåglar, åder och om fåglarna revirmarkerar genom att flyga med sin speciella bågflykt. Det är en fördel att man sitter flera personer på samma utsiktspunkt och spanar. Dels hittar man lättare örn men också för att man lättare kan följa individer och se vad de gör. Sitter man i ett område med revir i olika riktningar så bör inte alla personer på utsiktspunkten titta på samma kungsörn när den dyker upp. Speciellt inte om den börjar revirmarkera. Oftast finns det andra örnar uppe i andra riktningar som då lätt missas.

Viktigt är att lägga märke till var kungsörnen först går upp någonstans på morgonen. Många gånger sitter de på nattkvist på eller i anslutning till bolokalen.

Aktiviteten kan skilja väldigt mycket mellan olika dagar. Väderleken spelar stor roll.

Vindstilla dagar är sämst om det inte blir kraftig termik vid middagstid. Blåst eller hård blåst är rätt så bra. Det kan vara mycket aktivitet en sådan dag och alltså inget man skall utesluta som inventeringsdag. En annan sak man kan göra om man indikerat flyktelekande örnar är att flytta observationspunkten en annan dag och försöka pejla in den eventuella häckningsplatsen. Lämplig tidpunkt är troligen från mitten av februari till sista veckan i mars när örnarna lägger sig och ruvar varefter flyktelekarna abrupt upphör.

ÖRN-72 har också tagit fram en speciell rapportblankett för att underlätta arbetet.

Skicka era observationsrapporter till någon av de kontaktpersoner som anges nedan.

Söka efter bon

Flykteleksinventeringen under vintern följs sedan upp under våren och sommaren. De områden och platser där intressanta iakttagelser gjordes under vintern inventeras för att ta reda på om där finns några bon och om örnarna i så fall har häckat. Det är dock viktigt att inte ge sig ut i örnmarkerna för tidigt eftersom det då är mycket lätt att störa örnarna så att de lämnar boet och ungarna dör. I maj går det bra att tubspana på långt avstånd. Vid den tidpunkten är ungarna dunklädda och lyser vita i boet. I juni är ungarna stora att man utan risk kan leta efter bona och eventuellt färgringmärka ungarna. Om man inte upptäckt något bo kan man gå ut i örnmarkerna under juli-augusti och lyssna efter skrikande och flygande ungar. De uppehåller sig då fortfarande i närheten av boet.

Kontaktpersoner

Dalarna, Närke och Värmland - Torbjörn Hedfeldt, 0586-180 41 (toto.hedfeldt@swipnet.se)

Uppland - Martin Tjernberg, 0171-460 130 (martin.tjernberg@vilt-slu.se)

Västmanland - Göran Nilsson, 0221-177 21 (nilsson.goran@mail.bip.net)

Dalsland och Bohuslän - Sture Orrhult, 0534-615 26 (sture.orrhult@telia.com)

Västergötland - Claes-Göran Ahlgren, 033-274 463 (claesahlgren@hotmail.com)

Småland – Kent Öhrn, 0370-17507